

УДК 004:005:658.5

*Клименко Н.А.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економічної кібернетики,
Голота В.С.,
здобувач вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

ВПЛИВ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Цифрові технології увірвались в нову парадигму розвитку світової економіки і сьогодні фактично стали головний продуктивним ресурсом, який сприяє зростанню благополуччя суспільства. Використання суб'єктами господарювання різних галузей економіки сучасних комп'ютерних та інформаційних систем є найбільш важливою умовою їх ефективного функціонування за умов цифрової економіки.

Перш за все варто узагальнити складові елементи цифрової економіки та визначити об'єкти застосування цих елементів [2-6]. Цифрова економіка складається з кількох ключових складових, які забезпечують її функціонування та розвиток (рис. 1).

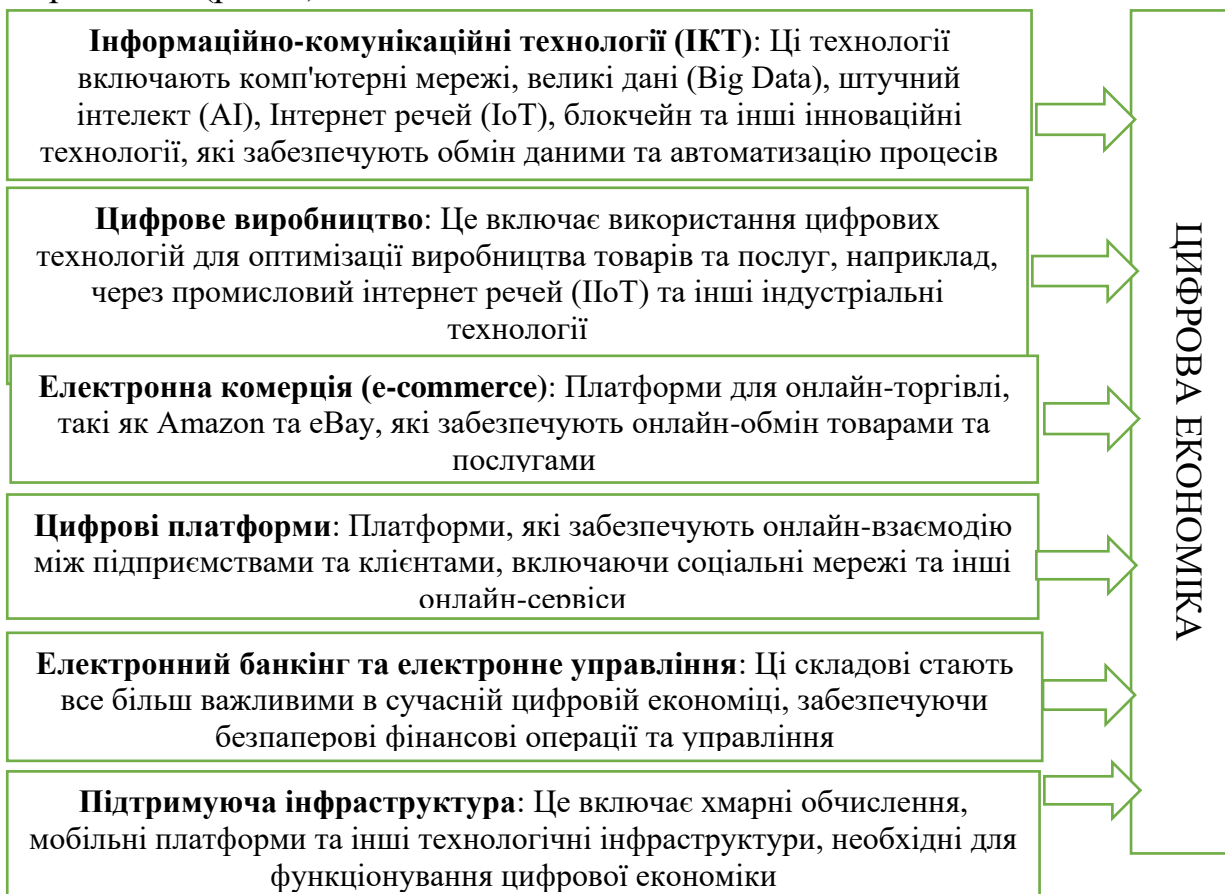

Рис.1 – Складові елементи цифрової економіки

Ці складові разом утворюють основу цифрової економіки, яка трансформує традиційні бізнес-процеси та соціальні взаємодії, підвищуючи ефективність та конкурентоспроможність економіки.

Цифрові технології розвиваються з величезними темпами, проникаючи у всі управлінські процеси суб'єктів господарювання. Фактично сьогодні від рівня використання ІТ залежить рівень успішності і ефективності діяльності підприємств. ІТ технології виводять операційні процеси на новий рівень, адаптуючи до вимог Світу VANI, де характерна велика швидкість змін, крихкість результатів, підвищена тривожність та нелінійність процесів. Дослідження тенденцій економічного розвитку дають можливість зробити висновок, що у найближчі роки всі бізнес-процеси, взаємодії між підприємствами та зацікавленими сторонами, а також ринки всіх ресурсів зазнають значних змін, адаптуючись до вимог цифрових технологій і систем.

Фактично швидкі зміни в операційній діяльності суб'єктів господарювання вимагають нових підходів до підготовки фахівців нової епохи. Аналіз статистичних даних фіксує, що кількість випускників-бакалаврів ІТ-спеціальностей в українських вишах значно зросте найближчими роками: у 2024 році диплом бакалавра отримало понад 20 тис. осіб у сфері ІТ, що на 23% більше, ніж у 2020 році [1].

Згідно з дослідженнями, щорічний попит на нових ІТ-фахівців в Україні складає від 30 до 50 тисяч осіб. Проте заклади вищої освіти щорічно випускають лише близько 16,2 тисяч бакалаврів ІТ-спеціальностей. Коледжі готують близько 6,3 тисяч молодших спеціалістів щороку, і ця кількість поступово зростає.

Обсяг державного замовлення на ІТ-бакалаврів протягом п'яти років поступово зменшувався, але був суттєво розширений у 2020 році. На кількість майбутніх ІТ-випускників впливають позитивна демографічна ситуація та зростаюча частка вступників, які обирають ІТ-спеціальності. Експерти розробили три сценарії розвитку цієї ситуації.

За першим сценарієм "динамічного зростання", частка вступників на ІТ-спеціальності продовжить зростати і досягне 16,1% до 2026 року. Це може привести до випуску близько 37,4 тисяч нових фахівців у 2030 році, що відповідає сучасним тенденціям зміни кількості фахівців на ринку.

Згідно зі сценарієм "стриманого зростання", частка вступників на ІТ-спеціальності залишиться на наявному рівні - 12%. За цим сценарієм, у 2030 році можна очікувати випуску 27,8 тис. нових фахівців. Зростання кількості випускників за цим сценарієм досягається лише за рахунок демографічних змін.

Але, що не враховано в такому аналізі. При врахуванні впливу ІТ освіти на розвиток цифрової економіки в Україні варто усвідомити, що крім формування

ринку ІТ фахівців важливо ще формувати ІТ компетенції у фахівців інших спеціальностей.

Сьогодні ІТ технології трансформують і структуру формування певних компетенцій у багатьох галузях. Тут варто звернути увагу, що мова йде не лише про інженерні спеціальності. До таких трансформуючи спеціальностей можна віднести спеціальності галузей є D Бізнес, адміністрування і право, В Культура, мистецтво та гуманітарні науки спеціальність В2 дизайн та ін. Як наслідок з'являються прикладні програми Менеджмент ІТ, Маркетинг ІТ, Діджитал-маркетинг ті ін. Все більше з'являються освітні програми, які направлені на формування ІТ компетенцій, які все більше стають ключовими при працевлаштуванні.

Таким чином, оскільки розвиток цифрової економіки базується на принципі інтенсивного впровадження у бізнес-процеси цифрових програмних продуктів, метою яких є збір, обробка та наліз даних про усі сфери людської та господарської діяльності. Цифрова економіка не є окремою галуззю чи сферою економічної діяльності, а також не обмежується лише ІТ-галуззю. У простому розумінні вона полягає у впровадженні інформаційних технологій у базові виробничі та економічні відносини, що дозволяє суттєво підвищити ефективність та швидкість функціонування всієї економічної системи в цілому.

Такі інноваційні технології, як великі дані, машинне навчання, розподілені реєстри, робототехніка, Інтернет речей, віртуальна та доповнена реальність, бездротовий зв'язок та інші, що ще перебувають на концептуальній стадії, базуються на широкому використанні цифрових технологій. Вони формують наше найближче та віддалене майбутнє сьогодні.

Використання Інтернету та цифрових технологій скорочує час доступу до високоякісної інформації й практично усуває транзакційні витрати, суттєво підвищуючи продуктивність праці та ефективність капіталу. Доступ до інформації про ціни на продукцію спонукає компанії конкурувати за споживачів шляхом впровадження інновацій, що сприяє підвищенню ефективності всіх бізнес-процесів та створенню вартості.

Список використаних джерел:

1. Аналізу ІТ-освіти у вишах України//Джерело: <https://brdo.com.ua/>
2. Лебідь О. В. Цифрова трансформація галузей економіки в Україні у воєнний час. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2022. № 2 (60). С. 141–156.
3. Розвиток суб'єктів економічної діяльності в умовах цифрової економіки: матеріали всеукр. наук.-практ. конф., Харків, 25–27 листопада 2020 року. [редкол. : Н. М. Матвеева, І. І. Килимник, О. П. Коюда]; Харків. нац. ун-т

міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова та ін. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 121 с.

4. Скрипник С. В., Обіход С. В., Вербівська Л. В. Зайнятість в умовах цифрової економіки. *Економіка та держава*. 2021. № 12. С. 4–9.

5. Солоня О. В. Застосування цифрових технологій в аграрному виробництві. *Техніка, енергетика, транспорт АПК*. 2022. № 3 (118). С. 19–25.

6. Bezrukova N., Huk L., Chmil, H., Verbivska, L., Komchatnykh, O., Kozlovskiy, Y. *Digitalization as a Trend of Modern Development of the World Economy*. WSEAS Transactions on Environment and Development. 2022. Vol. 18. Pp. 120-129

УДК 332.1:005.336.3:004.738.5

Корнага О.,
здобувач третього рівня вищої освіти,
ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет
імені академіка Юрія Бугая»

ІНСТИТУЦІЙНА ТА КАДРОВА СПРОМОЖНІСТЬ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ У СТРАТЕГІЧНОМУ УПРАВЛІННІ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ

Успішне впровадження цифрових технологій у стратегічне планування регіонального розвитку залежить не лише від наявності відповідної інфраструктури чи технічних рішень, а й від здатності управлінських інституцій адаптуватися до нових умов. Однією з ключових передумов ефективної цифрової трансформації є інституційна та кадрова спроможність, яка формується на основі внутрішньої організаційної культури, кадрового потенціалу, наявності сучасних управлінських практик і здатності до інновацій.

В умовах діджиталізації потребує оновлення саме розуміння публічної служби: від традиційної адміністративної функції до активної участі у формуванні стратегічних рішень, що базуються на цифрових даних, аналітиці, моделях прогнозування та взаємодії з відкритими цифровими платформами. Публічні службовці стають не лише виконавцями, а й учасниками трансформаційних процесів, які формують нову модель публічного управління, засновану на принципах відкритості, гнучкості, прозорості та орієнтації на дані.

Стан кадрової спроможності в Україні демонструє низку структурних проблем. Серед них — недостатній рівень цифрової грамотності працівників органів місцевого самоврядування, слабка інтеграція цифрових компетентностей у професійні стандарти державної служби, низький рівень мотивації до